

Många dödsfall bland barn i Indien kan förhindras

Indien är det land i världen där flest barn under 5 års ålder avlider. Av alla barn i världen under 5 år som dör återfinns mer än 20 procent i Indien. Men många av dessa barn dör av anledningar som hade kunnat gå att förhindra – detta enligt en artikel som presenteras i Lancet.

Då officiell statistik kring dödsorsaker för barn och vuxna ofta är otillräcklig i Indien har studien gjorts genom att analysera ett nationellt representativt urval med 10 892 avlidna nyfödda och 12 260 avlidna barn i åldrarna 1–59 månader. Anhöriga och familjemedlemmar till de avlidna barnen intervjuades och fick svara på ett standardiserat formulär. Två läkare avgjorde sedan, oberoende av varandra, dödsorsaken. Siffrorna har därefter räknats om till hela Indien. Totalt avled 2,35 miljoner barn under 5 år i Indien år 2005. Tittar man

Flickor i centrala Indien dog fem gånger oftare i pneumoni än pojkar. Foto: Colourbox

specifikt på pneumoni och diarré noteras att dessa orsakade 670 000 dödsfall, vilket motsvarar hälften av alla dödsfall i åldrarna 1–59 månader. När det gäller nyfödda noterades att 78 procent dog av prematur födsel/låg födelsevikt, neonatala infektioner samt asfyxi och trauma i samband med födseln. Majoriteten av dödsfallen skedde i hemmet och inte när barnet befann sig på sjukhus.

Mycket anmärkningsvärt är att dödligheten bland flickor överlag var 36 procent högre än bland pojkar. Tittar man på enskilda geografiska områden var skillnaderna i mortalitet mellan könen

än mer markerade. Flickor i centrala Indien hade sex (!) gånger så hög mortalitet i pneumoni som pojkar i södra Indien. Detta skulle kunna bero på att pojkar gynnas och att dessa därför får bättre sjukvård och i ökad utsträckning ges tillgång till vaccination än flickor.

Författarna understryker att förbättrad vård vid diarré och pneumoni, ökad tillgång till vaccinationsprogram i kombination med förbättrad neonatal och obstetrisk sjukvård sannolikt skulle kunna rädda ett mycket stort antal indiska barn från att dö. Viktigt att nämna är också att FN räknar med att barnadödligheten har sjunkit i Indien under de senaste två decennierna: från 2,3 till 1,7 procent.

Anders Hansen
leg läkare, frilansjournalist

Lancet. 2010. doi: 10.1016/S0140-6736(10)61461-4

Ny evidens för antidepressivas suicidförebyggande effekt

AUTOREFERAT. Det är väl känt att antalet självmord i Sverige och jämförbara länder minskat drastiskt sedan de nya antidepressiva läkemedlen gjorde det möjligt att medicinera allvariga depressioner. Detta tids samband, som också med säkerhet sägas vara ett orsakssamband, för att bevisa ett orsakssamband mellan läkemedlet och självmordet från att begå självmord medicinerade med antidepressiva läkemedel. Dessa individer kan inte jämföras, vilket gör ett slutgiltigt bevis omöjligt.

Vår grupp har emellertid studerat förekomsten av läkemedelsdödsfall hos de 18 922 individer som begått självmord i Sverige 1992–2003. Detta är intressant, därför att antalet fall med förekomst av antidepressiva minskar för varje individ som medicineras med antidepressiva och därför inte begår självmord. Om antidepressiv behandling skulle vara 100 procent effektiv skulle antidepressiva läkemedel inte påvisas i något suicid. Om de å andra sidan inte påverkade suicidrisken alls (nollhypotesen) bestäms deras förekomst i suicidfall av deras relativa användning i befolkningsgruppen.

Vi länkade rättskemiska data till Socialstyrelsens register för psykiatrisk slutenvård och demografiska data. Vi gjorde det rimliga antagandet att om antidepressiva inte förebyggde suicid borde sådana kunna påvisas mest frekvent bland dem som begått självmord

och som tidigare vårdats på psykiatrisk klinik för depression, mindre frekvent bland dem som vårdats för andra psykiatriska sjukdomstillstånd, ännu mindre bland dem som inte vårdats (som psykiatrisk slutenvård och minskade dödsfall bland dem som inte begått självmord (dödsfall som under följts rättsmedicinskt och dödmätta av två stycken rättsmedicinska orsaker).

Ännu ett intressant fynd är att på alla punkter, förutom att slutenvård för depression inte ökade förekomsten av suicid, påvisades jämförbara resultat för dem som begått självmord men som inte vårdats alls på psykiatrisk klinik (15,2 respektive 14,8 procent). Psykiatrisk slutenvård för andra tillstånd ökade däremot frekvensen till 37,3 procent. Nollhypotesen, att antidepressiva skulle vara ineffektiva för att förebygga suicid,

måste därför förkastas. I tabellen anges oddskvoten i en multivariat analys av inflytandet av psykiatrisk slutenvård för depression respektive andra diagnoser, med kontroll för dödsår, kön, ålder, utbildningsnivå, civilstånd och födelseort versus suicid utan slutenvård.

Resultatet kan numeriskt förklaras av att 25–30 procent av de tillräckligt deprimerade patienter som vårdats inom psykiatrisk slutenvård och som begått självmord inte är antidepressiva. Detta är ett starkt stöd för att sådan medicinering är huvudsaken till nedgången i självmord i Sverige och annorstädes.

Göran Isacson
docent, överläkare, Psykiatri Sydväst,
Stockholms läns sjukvårdsområde

Isacson G, et al. Acta Psychiatr Scand. 2010;122(6):454–60.

TABELL. Logistisk regression. Beroende variabel: antidepressiva påvisade rättskemiskt.

	Oddskvot	95 procents konfidensintervall	
Dödsår	1,090	1,078–1,102	P<0,001
Kvinnligt kön	1,946	1,803–2,101	P<0,001
Ålder	1,013	1,011–1,016	P<0,001
Ej arbetslös	1,232	1,133–1,340	P<0,001
Gift eller änka/änkling	1,228	1,130–1,334	P<0,001
Född i Sverige	1,217	1,080–1,371	P<0,001
Sjukhusvård för depression	1,024	0,858–1,223	NS
Sjukhusvård för annan psykiatrisk diagnos	3,188	2,948–3,447	P<0,001